

חולין פרק יא ראשית הגז דף קלה

וגם שותפות ישראל ששניהם לא מיוחדים לבעלים אבל חכמים סברו למעט רק שותפות עכו"ם שהוא פטור מהמצווה.

רבא אמר שלביאור הג' שמלשון 'צאנך' משמע למעט שותפות עכו"ם צריך להסביר כמה פסוקים שנכתבו בלשון יחיד ושותפים חייבים בהם א. תרומה שותפים חייבים שכתוב בלשון רבים 'תרומותיכם' ומה שכתוב 'דגנך' ממעט רק שותפות עכו"ם ב. חלה שותפים חייבים שלמדו בהיקש מהמילה 'ראשית' לתרומה ומה שכתוב 'עריסותיכם' בלשון רבים ללמד שיעור עיסה כמו מן במדבר שהיה 43 ביצים ג. פאה שותפים חייבים שכתוב בלשון רבים 'ובקצרכם את קציר ארצכם' ומה שכתוב 'שדך' למעט רק שותפות עכו"ם ד. בכור שותפים חייבים שכתוב לשון רבים 'בקרכם וצאנכם' ומה שכתוב 'בקרך וצאנך' למעט שותפות עכו"ם ה. מזוזה שותפים חייבים שכתוב 'למען ירבו ימיכם וימי בניכם' ומה שכתוב 'ביתך' ללמד שצריך לקבוע בצד ימין של הפתח שכן אדם רגיל להיכנס לביתו ו. מעשר שותפים חייבים שכתוב 'מעשרותיכם' ומה שכתוב 'מעשר דגנך' ממעט שותפות עכו"ם ז. מתנות זרוע לחיים וקיבה שותפים חייבים שלמדו בהיקש מהמילה 'נתינה' לתרומה ומה שכתוב 'מאת זובחי הזבח' בא ללמד שחובה על הטבח שהתרומות יינתנו לכהן ח. ביכורי כל אשר בארצם' ומה שכתוב 'מארצך' למעט חו"ל ט. ציצית שותפים חייבים שכתוב 'על כנפי בגדיהם' ומה שכתוב 'כסותך' למעט טלית שאולה י. מעקה שותפים חייבים שכתוב 'כי יפול הנפל ממנו' ומשמע כל מקום שאפשר ליפול ומה שכתוב 'גגך' למעט בית כנסת.

מצוות 'ראשית הגז' נוהגת כל פעם שאדם גוזז את צאן כבשיו בארץ ובחו"ל לפני חורבן בית המקדש ואחריו, מצווה זו נוהגת רק בבהמות חולין אבל לא בקדשים שכתוב **"ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו"** ולמדו מהמילה 'צאנך' למעט של הקדש. הגמ' מסבירה שצריך את הפסוק לאדם שהקדיש בהמה לקדושת דמים שמדאורייתא אין איסור גיזה, והפסוק מלמד שאם גוזז לא חייב לפדות את הצמר ולתת לכהן, למ"ד שבעלי חיים הקדושים בקדושת דמים חייבים העמדה לפני הפדיה וצמר גוזז לא יכול להעמד צריך להסביר שצריך פסוק לבהמה שהוקדשה בקדושת דמים חוץ מגיזותיה וההפסד שיש לבהמה מהגיזתה שלא צריך לגוזז ולפדות, רבא הסביר שמדובר באדם שהקדיש רק את הגיזה ולמדו מצמידות המילים 'גז' ו'תתן' שצמר של הקדש שצריך פדיה בין הגיזה לנתינה פטור מראשית הגז.

צאן שותפים שנגוזו חכמים אומרים שחייב בראשית הגז ור' אלעאי פוטר. הגמ' מסבירה ג' הסברים במחלוקת א. חכמים למדו מהמילים 'ראשית דגנך' למעט דגן שבשותפות עכו"ם 'ראשית צאנך' למעט צאן שבשותפות עכו"ם, ור"א למד מהמילים 'ראשית דגנך' למעט דגן בשותפות העכו"ם מהאות ו' למד למעט צאן שבשותפות עכו"ם ומהמילים 'ראשית צאנך' למד למעט אפילו צאן בשותפות ישראל ב. חכמים למדו מהמילים 'ראשית דגנך' למעט דגן ששייך לגמרי לעכו"ם אבל דגן בשותפות של עכו"ם החלק של ישראל חייב במעשרות ומהמילים 'ראשית צאנך' למדו למעט צאן שבשותפות עם עכו"ם ור"א סבר כמו ההסבר הראשון ג. חכמים למדו כמו בהסבר הראשון ור"א למד מהמילה 'צאנך' למעט גם שותפות עכו"ם